

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΠΕΜΠΤΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A1.

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α.** Εθνικόν Κομιτάτον
- β.** Συνθήκη μεταξύ Μπολσεβίκων και Κεμάλ (1921)
- γ.** Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών

Μονάδες 15

A2.

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Η Τραπεζούντα μετά το 1869 έλεγχε το 40% του εμπορίου της Περσίας.
- β.** Κατά τη δεκαετία του 1890 οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση.
- γ.** Ο πληθυσμός της Ελλάδας αυξήθηκε από το 1920 έως το 1928 περίπου κατά 20%.
- δ.** Με πρωτοβουλία του Μητροπολίτη Τραπεζούντας Χρύσανθου διοργανώθηκαν δύο συνέδρια των Ποντίων το 1921 στην Κωνσταντινούπολη και την Αθήνα.
- ε.** Από την Ανταλλαγή των Πληθυσμών (1923) εξαιρέθηκαν οι Έλληνες Ορθόδοξοι της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου και οι Μουσουλμάνοι της Μακεδονίας.

Μονάδες 10

B1.

Πώς οργανώθηκαν στην Ελλάδα και με ποιους στόχους η Κοινωνιολογική Εταιρεία και το Λαϊκό Κόμμα κατά τις αρχές του 20^{ού} αιώνα;

Μονάδες 14

B2.

Τι περιελάμβανε η μέριμνα για την περίθαλψη των προσφύγων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1917-1921;

Μονάδες 11

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1.

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται:

- α.** να αναζητήσετε τις αιτίες καθυστέρησης στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα μέχρι τους Βαλκανικούς πολέμους (μονάδες 9) και
- β.** να προσδιορίσετε πώς διαμορφώνονται οι συνθήκες εργασίας των εργατών κατά την ίδια περίοδο (μονάδες 16).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[...] Η περιορισμένη προσφορά εργατικής δύναμης στην Ελλάδα αύξησε ήδη από τον 19^ο αιώνα τα ημερομίσθια, τόσο στην ύπαιθρο όσο και στις πόλεις. [...] Ως φαίνεται, όμως, ούτε τα σχετικώς υψηλά ημερομίσθια της βιομηχανίας έπειθαν τον μικροϊδιοκτήτη αγρότη, έστω και φτωχό, να εγκαταλείψει την βεβαιότητα της αγροτικής αυτάρκειας, όσο μίζερη και αν ήταν, και να διακινδυνεύσει μια ζωή αβεβαιότητας για το μεροκάματο του μετανάστη, στο Λαύριο ή τον Πειραιά. Η καλύτερη απόδειξη είναι η αθρόα «εισαγωγή» ξένων εργατών ήδη από την δεκαετία του 1860. Πολλοί από αυτούς κάλυπταν τις ανάγκες της αγροτικής οικονομίας για εποχικούς ή μόνιμους εργάτες. Άλλοι απαντούσαν στην ζήτηση ειδικευμένων εργατών για την βιομηχανία και ανειδικεύτων εργατών για τα δημόσια έργα. Αλβανοί εργάτες προσλαμβάνονται στα δημόσια έργα και στην Κωπαΐδα, Ιταλοί και Ισπανοί ειδικευμένοι τεχνίτες «εισάγονταν» στο Λαύριο.

Γ.Β. Δερτιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους, 1830-1920*, β' τόμος, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας»,³ 2005, σ. 609.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β**Οι συνθήκες εργασίας των εργατών στην Ελλάδα**

Ελάχιστα καινούρια εργοστάσια υπάρχουν. [...] Δίπλα σε αυτά τα σύγχρονα εργοστάσια συναντάμε ακόμα κλώστριες, υφαντουργούς και τεχνίτες με λίγα εργαλεία των οποίων η εργασία είναι περίπου αποκλειστικά χειρωνακτική. Εργάζονται για ατελείωτες ώρες μέσα σε θλιβερά σκοτεινά κτίρια, όπου δεν βρίσκουν ούτε έστω θέση για να κάτσουν, ή χώρους υγιεινής. [...]

Η αξιολύπητη και αρρωστημένη όψη πολλών εργατών αποδεικνύει τον υπερβολικά σκληρό μόχθο που επιβάλλεται σ' αυτούς. Ο λαμπρός ήλιος της Ελλάδας σπάνια διεισδύει σ' αυτά τα ανθυγιεινά εργοστάσια, ιδιαίτερα σε αυτά των Τρικάλων και της Καλαμάτας, όπου ο αέρας δεν βρίσκει έστω και μία διέξοδο για να ανανεώσει τη χαλασμένη ατμόσφαιρα των χώρων όπου παρασκευάζονται τρόφιμα, όπως ψωμί, ζυμαρικά, ελαιόλαδο ή σταφίδες, ταυτόχρονα με άλλα είδη.

Η εργάσιμη ημέρα στην Ελλάδα είναι μεγάλη, μακρύτερη από οπουδήποτε αλλού. Κανείς εργάτης δεν φαντάζεται τα καλά και ευεργετικά που θα έφερνε η ημέρα των οκτώ εργάσιμων ωρών. Δεν γνωρίζουν παρά την εργάσιμη των δέκα, το λιγότερο, ενώ συνήθως η εργασία τους διαρκεί 12 ή 14 ώρες, χωρίς κανενός είδους επίδομα ή επιπλέον αμοιβή. Οι απεργίες ήταν πρακτικά άγνωστες μέχρι το 1909. Οι μόνες αξιομνημόνευτες απεργιακές κινητοποιήσεις που έλαβαν χώρα από τότε ήταν τρεις και αφορούσαν την πρωτεύουσα. Αλλά το κοινό έδωσε ελάχιστη προσοχή σ' αυτές τις φασαρίες και οι απεργοί έκριναν ότι οι προσπάθειές τους τούς κόστιζαν ακριβά. [...]

Δεν υπάρχει νόμος στην Ελλάδα που να υποχρεώνει τους εργοδότες να αποζημιώσουν τους εργάτες που έπεσαν θύματα ατυχήματος, και οι ίδιοι οι εργάτες είναι πολύ φτωχοί ώστε να ασφαλιστούν για τους κινδύνους. [...]

P. Martin, La Grèce nouvelle, Paris, Librairie orientale et americaine, 1913, σσ. 176-177, στο: Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' τάξη Ενιαίου Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση), Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2011, σ. 47.

Δ1.

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε :

- α.** στο πρώτο ενωτικό ψήφισμα της Κυβέρνησης της Κρήτης (1908) σε συνδυασμό με τις διεθνείς εξελίξεις και τη στάση της Ελληνικής Κυβέρνησης απέναντι στις εξελίξεις αυτές (μονάδες 13) και
- β.** στις αντιδράσεις της Τουρκίας και των Μεγάλων Δυνάμεων στη νέα κατάσταση που δημιουργήθηκε στην Κρήτη μέχρι την παραίτηση της συγκεκριμένης Κυβέρνησης του νησιού (μονάδες 12).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Το Ενωτικό Ψήφισμα της Κρητικής Κυβερνήσεως:

«Η Κυβέρνησις της Κρήτης, διερχομένης το αναλλοίωτον φρόνημα του Κρητικού Λαού, κηρύσσει την ανεξαρτησίαν της Κρήτης και την ένωσιν αυτής μετά της Ελλάδος, όπως μετ' αυτής αποτελέση αδιαίρετον και αδιάσπαστον Συνταγματικόν Βασίλειον.

Προσκαλεί την Α.Μ¹. τον Βασιλέα ν' αναλάβη την διακυβέρνησιν της νήσου.

Δηλοί ότι μέχρι τούτου θέλει συνεχίση να κυβερνά την νήσον εν ονόματι της Α.Μ. του Βασιλέως των Ελλήνων, κατά τους νόμους του Ελληνικού Βασιλείου.

Εντέλλεται εις τας Αρχάς της νήσου, όπως συμφώνως τω Ψηφίσματι τούτω, εξακολουθήσωσι ν' ασκώσι τα καθήκοντα της υπηρεσίας των».

1. Α.Μ.: Αυτού Μεγαλειότης

Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' τάξη Ενιαίου Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση), Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2011, σ. 217.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Διάγγελμα της Κυβερνήσεως της Κρήτης:

Προς τον Λαόν της Κρήτης

Αγαπητοί Συμπατριώται,

Ιερόν καθήκον επέβαλεν και εις τον λαόν και εις την κυβέρνησιν να λύσωσι και τον τελευταίον δεσμόν τον κωλύοντα την πλήρη ανεξαρτησίαν της αγαπητής μας πατρίδος και να κηρύξωμεν

την ένωση της Κρήτης μετά της Μητρος Ελλάδος. [...] Η οριστική λύσις του Ανατολικού Ζητήματος δεν πρόκειται πλέον να ανακινήση ζητήματα εν τη Χερσονήσω του Αίμου, διότι ήδη ανεκινήθησαν υπό άλλων [...].

Εναπόκειται ήδη εις πάντας ημάς να δείξωμεν ότι είμεθα άξιοι του μεγάλου επιτελεσθέντος βήματος, τηρούντες μετά ζήλου την δημοσίαν τάξιν και περιφρουρούντες μετά πατρικής μερίμνης τα συμφέροντα των συμπατριωτών μας Μουσουλμάνων. [...]

Η Κυβέρνησις της Κρήτης

Ο Πρόεδρος

Γ. Παπαμαστοράκης

Τα Μέλη

Χ. Πωλογεώργης

Ε. Μοάτσος

Στέλλα Κ. Αλιγιζάκη, *Η επαναστατική προκήρυξη της 22 Σεπτεμβρίου 1908, Συμβολή στην Κρητική Ιστορία της περιόδου της Αυτονομίας*, Αθήνα 1982, σσ. 89-90 στο: *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας*, Γ΄ τάξη Ενιαίου Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση), Βιβλίο του Καθηγητή, Αθήνα: ΟΕΔΒ, 2011, σσ.134-135.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η πρώτη αντίδραση των Προστατριών Δυνάμεων ήταν ενθαρρυντική: εφόσον θα διαφυλασσόταν η τάξη και θα εξασφαλιζόταν η προστασία του μουσουλμανικού πληθυσμού, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα απέβλεπαν με ευμένεια στη διαπραγμάτευση με την επικυρίαρχη Τουρκία. [...] Κάτω από τη βίαιη αντίδραση της νεοτουρκικής ηγεσίας που αναζητούσε στη ματαίωση της ενώσεως το έρεισμα μιας διπλωματικής επιτυχίας [...] οι Προστάτριες Δυνάμεις δεν δίσταζαν να υπαναχωρήσουν. Στις 4 Ιανουαρίου 1909, σε κοινή απαντητική διακοίνωσή τους προς την Πύλη, υπογράμμιζαν ότι δεν είχε φθάσει η στιγμή για τον οριστικό διακανονισμό του Κρητικού ζητήματος. [...] Η ανάρτηση της ελληνικής σημαίας στα δημόσια κτίρια και στην έπαλξη του λιμενοβραχίονα των Χανίων, εκδήλωση της απαρέγκλιτης αποφάσεως των Κρητών να ενωθούν με την Ελλάδα, κρινόταν από τις Μεγάλες Δυνάμεις και την Πύλη ως ασυμβίβαστη με τον διεθνή χαρακτήρα του αυτόνομου καθεστώτος. Και [...] σε απάντηση της δηλώσεως των αντιπροσωπευτικών οργάνων της κρητικής πολιτείας, ότι αδυνατούν να επιβάλουν την καταβίβαση της ελληνικής σημαίας, η Πύλη κατέφευγε στην εκτόξευση βίαιων απειλών προς την κατεύθυνση της Αθήνας [...]

Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική 1900-1945*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας»,⁴ 1997, σσ. 55-56.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων και όχι πριν τις 17:00.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ